

چرا طرح استیضاح رئیس‌جمهور نمی‌تواند گره‌گشای زندگی مردم باشد

تکمیل پروژه نامتعارف نشان دادن مجلس

شود ولو اینکه آن تیم جدید توانمندی‌های قابل توجهی هم داشته باشد، از این رو باید بسیار دقیق عمل کرد.

فاصله زیادی با رادیکالیسم ندارد!

بشچم تند کردن فضا آن هم در فاصله یک ماه و نیم از افتتاحیه مجلس جدید، بدون آنکه نمایندگان طرح ایجابی و قابل قبولی برای اداره کشور و ساماندهی به اقتصاد از خود ارائه کرده باشند و به اصطلاح خود را به کشور و مردم اثبات کنند، حتما استقبال ویژه‌ای را در افکار عمومی و البته دیگر نهادها و مجموعه‌های کشور به دنبال نخواهد داشت. به ویژه آنکه با بی‌تدبیری برخی از نماینده‌ها تصویر کلی امروز مجلس در میان خیلی از مردم این است که کسانی فعلا ساکن بهارستان هستند که منتهی‌الیه ایده‌هایشان طرح ختم قرآن کریم، تغییر نام فرودگاه مهرآباد آن هم با قید دوقوریت و فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی از جمله اینستاگرام است. این البته صرف‌نظر از رفتار ناپسند برخی از آنها در مواجهه با اظهارات غیرقابل قبول و غیرمنطقی وزیر امور خارجه در صحن علنی مجلس است، جایی که به‌جای نشان دادن منطق نمایندگان در برابر استدلال‌های ضعیف وزیر امور خارجه، درشت‌گویی‌ها و فریادهای نمایندگان در افکار عمومی رسوب کرد و نتیجه آن به هیچ عنوان به سود کشور و گره‌گشایی از مشکلات مردم نبود. در چنین وضعیتی باید انتظار این را هم کشید که طرحی نه‌چندان متقن و بدون ارائه جزئیات پیش‌بینی شده سیاسی، اقتصادی، حقوقی و امنیتی در افکار عمومی و در میان کارشناسان و ناظران، روی دیگر سکه‌ای باشد که با انتشار نامه رادیکال موسوی خوئینی‌ها رونمایی شد. همچنین باید به مردم این حق را بدهیم که تصور کنند هم مدافعان اکبر گنجی یعنی سعید حجازیان، هم موسوی خوئینی‌ها، هم تاجزاده و... و از این طرف هم طراحان طرح سوال و استیضاح رئیس‌جمهور بزرگ‌ترین توانایی‌شان غرزدن و انداختن تقصیر بر دوش دیگران بدون ارائه راهکار عملی و ایده جایگزین است.

بنابراین نباید انتظار داشت که برداشت جامعه از طرح استیضاح رئیس‌جمهور با جزئیاتی که توصیف آن آمد بیشتر از یک شوی تبلیغاتی و سیاسی باشد؟
ششم مسأله آخر مربوط به طرافت مواجهه با دولت است. نکته بسیار مهمی که همواره در مواجهه با حسن روحانی از سال ۹۲ تا به امروز باید مدنظر منتقدان قرار می‌گرفت، این است که حسن روحانی و تیمش بخش عمده‌ای از امور خود را با فضا سازی رسانه‌ای و متهم کردن جریان رقیب به تندروی و رادیکالیسم جلو برده‌اند و اکنون هم خارج کردن فضای تعامل با دولت از یک مسیر تخصصی و حقوقی یک پاس گل بزرگ به دولتی است که تلاش می‌کند در فضای پرهیاهوی رسانه‌ای از زیر بار مسئولیت‌ها و تکالیف شانه خالی کند، لذا منتقدان نباید گمان کنند با دست خالی و بدون زمینه‌چینی و در نظر گرفتن ابعاد مختلف ماجرا می‌توانند به یک میدان حساس قدم بگذارند و با موفقیت از آن خارج شوند. بنابراین باید گفت هرچه نمایندگان طراح سوال و همچنین استیضاح رئیس‌جمهور از فضای عقلانیت انقلابی فاصله بگیرند و خود را در ورطه رادیکالیسم یا فضایی که رادیکال دیده شوند، بیندازند بیشتر از مسیر اصلی و رسیدن به هدف دور خواهند افتاد و عملکردشان کم‌اثر خواهد شد. ناگفته نماند اگر کار به شکلی جلورود که نهاد مجلس یازدهم رادیکالیسم باشد آنگاه امید توده مردم نسبتاً به مجلس که به کل نظام از بین خواهد رفت و همین اعتماد کاسته شده کنونی هم دیگر موجود نخواهد بود. لذا مجلس یازدهم باید تمام تلاش خود را برای حرکت در مسیر عقلانیت تخصصی گرایي و حل مشکلات کشور از مسیر علمی و دقیق به کار گیرد و لاغیر.

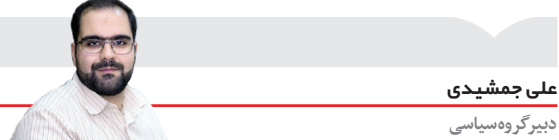
و ایده‌هایی وجود دارد چرا نشانه‌ای از آنها در صحن علنی مجلس نیست؟ و اگر واقعاً طرح‌های مدونی هست آیا به صلاح نیست که ابتدا آنها را به دولت پیشنهاد دهید و در صورت عدم اجرا و عدم توجه حسن روحانی او را برای استیضاح به صحن بهارستان بکشانید؟ نکته مهم این است که بسیاری از نمایندگان مجلس که پیش از این گفت‌وگوهایی از آنها در «فرهیختگان» منتشر شده، معتقدند با تغییر برخی از وزرا و اصلاح برخی فرآیندها می‌توان توفیقات نسبی در اداره کشور به‌دست آورد و اساساً نیازی به کن‌فیكون کردن قوه مجریه و تیم اداره‌کننده کشور که توام با هزینه‌های زیاد است، نیست؛ برای مثال می‌توان به گفت‌وگوی ویژه‌نامه «فرهیختگان» در هفته‌قوه قضائیه با سیداحسان خاندوزی از اقتصاددانان مجلس اشاره کرد در آنجا به صراحت اشاره می‌کند شرایط برای تحقق مبارزه با فساد و رسیدن به نقاط مثبت و مورد انتظار، با تغییراتی در دولت مهیا خواهد شد. خلاصه اینکه بدون ارائه طرح مدون و مشخص، جامع و امیدآفرین نمی‌توان تیشه به ریشه دولت مستقر زد و امیدوار بود که گزینه بهتری جایگزین آن شود. علی‌الخصوص با بحران‌هایی که اکنون در کشور وجود دارد و حل هر کدام از آنها نیازمند تخصص و تجربه، دانش و همت بلندی است.

سوم همچنان برخی از طرح‌ها و برنامه‌های دولت میان‌زمین و هوا قرار دارد، برای مثال مجادله ایران و آمریکا در مورد باقی‌مانده برجام، قطعنامه ۲۲۳۱ و تحریم‌های تسلیحاتی در بازه‌ای سه ماهه، یعنی تا میانه مهرماه تعیین تکلیف خواهد شد. از آنجایی که ایده اصلی دولت برجام، حل مشکلات از مسیر مذاکره و توافق هسته‌ای بود، علی‌رغم اینکه بخش عمده‌ای از آن ایده از اساس ناپود شده است اما همچنان به نظر می‌رسد که باید اجازه دهیم این پله آخر رانیز همین دولت طی کند تا به‌طور کامل معلوم شود نتیجه تصمیمات آنها چه بوده است و البته اینکه از جوسازی‌های آتی جلوگیری شود. **چهارم** خلأ قدرت تخصصی و ضعیف ناسیامان اقتصاد از طریق پارلمان بوده است، لذا یعنی هم دشمن خارجی دارد، هم نفوذی و آشوبگر داخلی، هم تحریم دارد و هم بی‌تدبیری، می‌تواند بسیار هزینه‌زا باشد. هیچ تضمینی وجود ندارد که این دولت در کمال آرامش و بدون هیچ مشکلی ترک قدرت کند و تیم دیگری جایگزین آن

و حتی فعالان سیاسی قرار دارد و اینکه حتی اگر قرار باشد به نتیجه برسد حتما باید نظر موافق اکثریت مطلق نمایندگان به‌اضافه هماهنگی دیگر نهادهای کشور را نیز به‌همراه داشته باشد و سوال اینکه آیا این موافقت وجود دارد یا خیر؟ هرچند پاسخ به این سوالات را در گفت‌وگویی با جواد نیک‌بین، نماینده کاشمر و از طراحان این طرح جست‌وجو کرده‌ایم که در ادامه خواهیم دید، اما فرای این گفت‌وگو و باتوجه‌به وضعیت کنونی کشور و همچنین توضیحات ایجابی نمایندگان که به‌دنبال به‌جریان انداختن طرح استیضاح رئیس‌جمهور هستند چند نکته قابل ذکر است: **اول** مهم‌ترین وظیفه مجلس شورای اسلامی که حاصل جمع تقنین و نظارت است، پشتیبانی از دولت، جلوگیری از انحراف و کج‌روی آن و ریل‌گذاری برای حرکت به‌سمت اهداف اصلی و سیاست‌های کلان کشور است. از این رو اصلی‌ترین انتظاری که از مجلس می‌رود تلاش برای اصلاح عملکرد دولت و نه «حذف» آن است، که اگر بنای این کار بود پیش از این، هم شرایط مهیاتر بود و همین اینکه طبق برخی اخبار و اظهارنظرها در دولت هم چنین آمادگی‌ای وجود داشت، اما حالا هم براساس تجربه یک سال گذشته هم براساس ادوار پیشین، به‌نظر می‌رسد که اتا به‌برای مردم برای یک دوره چهارساله و اصلاح فرآیند کاری دولت در اولویت باشد.

با کدام ایده جایگزین؟

دوم برای حذف دولت کنونی و جایگزینی تیم قوه مجریه حتما باید به پخته‌ترین حالت ممکن عمل کرد، به این معنا که اولاً اطمینان حاصل کرد این دولت دیگر امکان بقا و تداوم حیات سیاسی ندارد و حتی ادامه آن واجد مشروعیت سیاسی یا حقوقی نیست و از سوی دیگر ایده جایگزینی برای حل مشکلات و دغدغه مردم وجود دارد. دقت کنیم رای مردمی به نمایندگان، ابتدا برای ارائه طرح و نظرات آنها به‌منظور تصحیح وضعیت ناسیامان اقتصاد از طریق پارلمان بوده است، لذا اکنون هم طبیعتاً از آنها می‌پرسند چه ایده‌ای برای جایگزینی نظرات و افکار حسن روحانی و تیم او دارید؟ و اگر می‌خواهید آنها را اجرا کنید چرا اکنون از ظرفیت قوه مقننه و پیشنهاد آن به دولت استفاده نمی‌کنید؟ اگر چنین طرح‌ها

علی جمشیدی

دبیر‌گروه سیاسی

چند روز بعد از آنکه طرح سوال از رئیس‌جمهور با امضای ۱۳۴ نماینده تحویل هیات‌رئیس‌مجلس شد حالا برخی نمایندگان از تدوین طرح استیضاح حسن روحانی خبر می‌دهند. طرحی که گفته می‌شود شامل ۱۸ بند درخصوص عدم توانمندی حسن روحانی برای اداره کشور است. جواد نیک‌بین، نماینده مردم کاشمر در مجلس با اعلام توثیتری این خبر، از جمع‌آوری امضا برای طرح «عدم کفایت سیاسی» رئیس‌جمهور خیر داد و نوشت: «براساس اصل ۸۹ قانون اساسی ماده ۲۱۰ آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی با نمایندگان ملت شریف ایران به ۱۸ دلیل خواستار طرح استیضاح و اعلام عدم کفایت رئیس‌جمهور جناب حسن روحانی می‌باشیم.» او البته بعد از توضیح توثیت اول خود نوشت: «اگر برای #استیضاح اقدام نشود روش غلط مرسوم هم‌چنان تکرار خواهد شد که هر مسئولی، وقتی برای مدت معینی انتخاب شد، می‌تواند هر خطایی بکند و هیچ نهادی هم به‌خاطر #مصلحت نباید کاری انجام دهد.»

این طرح البته حامیان دیگری هم دارد از جمله کریمی قدوسی، نماینده مردم مشهد که او هم معتقد است حسن روحانی باید استیضاح شود و حتی پیش از این با طرح سوال از رئیس‌جمهور هم مخالفت کرده و گفته بود به‌دلیل اینکه طرح سوال ظرفیت استیضاح را از بین می‌برد نباید وقت مجلس و طرح سوال مانع استیضاح شود و به‌عبارتی نباید وقت مجلس و ظرفیت نظارتی آن در جریان طرح سوال تخلیه شود، لذا تمام قدم‌مجلس باید برای عدم کفایت رئیس‌جمهور طرح ارائه کند و آن را به پیش ببرد. علاوه‌بر وی در همین ایام قاسم روانبخش، از اعضای جبهه پایداری هم با انتشار توثیتی نوشت که «پروژه سوال از رئیس‌جمهور تکراری، زمان‌بر و فرصت‌سوزی است، استیضاح را در دستور کار قرار دهید. هر یک روزی که زودتر عزل شود، کشور به آرامش اقتصادی نزدیک‌تر می‌شود!»

ناگفته نماند که پیش از دوره دهم مجلس، مجتبی ذوالنوری نماینده قم خواهان استیضاح رئیس‌جمهور شده بود. وی آن زمان گفته بود «تعدادی از همکاران به این تشخیص رسیده‌اند که باتوجه‌به وضعیت موجود این موضوع را مطرح کنند. امروز ما هیچ پاسخی برای سفره خالی مردم، فساد، آسیب‌های اجتماعی، بیکاری، قاچاق و سایر موارد اینچنینی که دولت می‌تواند رفع آنها موثر باشد، نداریم. مردم ما پاسخ می‌خواهند و ما پاسخی نداریم. قانون به ما اجازه داده یا استیضاح کنیم یا سوال طرح کنیم.» ذوالنوری این سخنان را در سی‌ام بهمن ۱۳۹۷ عنوان کرده بود. حالا اما با تغییر مجلس و جمعی متفاوت از نمایندگان پارلمان، استیضاح رئیس‌جمهور جدی‌تر به‌نظر می‌رسد، مخصوصاً در روزهایی که فشار اقتصادی به مردم بیشتر از هر زمان دیگری است. بازارهای ارز، طلا، خودرو، مسکن، لوازم خانگی و... ملتهب است و شرایط زندگی مردم تحت تاثیر اپیدمی و پروس کرونا با اختلال جدی مواجه شده است، لذا قاعدتاً بخشی از بدنه اجتماعی هم ممکن است حامی این طرح باشند.

استیضاح و ده‌ها سوال بی‌جواب

اما اینکه چنین اقدامی آیا صحیح است یا خیر، در عمل چقدر امکان تحقق دارد و نه‌اینها در صورت وقوع چه نتیجه‌ای خواهد داشت و چقدر از مشکلات امروز کشور گره‌گشایی خواهد کرد؟ سوالاتی است که پیش‌روی طراحان این طرح، دیگر نمایندگان مجلس

گفت‌وگو

جواد نیک‌بین، نماینده کاشمر و از طراحان طرح استیضاح رئیس‌جمهور در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

ایده‌هایمان برای اداره کشور را بعداً می‌گوییم

چه ایده‌هایی؟ مثلاً برای مواجهه با آمریکا و ماجرای شورای امنیت نظر دارید؟

در مورد این مسائل ایده‌هایی وجود دارد. در قانون اساسی آیین‌نامه داخلی مجلس، هم اسناد بالادستی نظام خیلی چیزهای خوبی دیده شده که به‌وقتش به آنها هم پرداخته می‌شود. نظر من این است که این قانون غلط و نانوشتته‌ای را که ۴۰ سال است در جمهوری اسلامی وجود دارد از بین ببریم، اینکه افراد گمان می‌کنند در این کشور در صورت رسیدن به هر مسئولیتی هر کار غلطی می‌توانند انجام دهند و هیچ نهادی به کار آنها نظارت نمی‌کند و با آن فرد کاری ندارد و او را عزل نمی‌کنند باید از بین برود. همه روسای جمهوری بعضاً در دوره‌های دوم خود تخلفاتی داشته‌اند اما هیچ‌گاه مجلس به‌صورت جدی وارد نشده است اما اگر آقای روحانی در همین سال آخر عزل شود روسای جمهوری بعدی در کشور متوجه خواهند شد که نباید تخلف کنند.

سوال آخر اینکه برای چنین کاری حتماً لازم است بقیه نهادها و مجموعه‌های نظام هم همراه باشند و شما نظر موافق آنها را هم داشته باشید. آیا هماهنگی با نهادها و مجموعه‌های دیگر انجام شده است؟ آنها موافق چنین کاری هستند؟

ما به وظیفه قانونی خود عمل می‌کنیم. نهاد‌های دیگر هم به وظایف و تکالیف شرعی و سیاسی خود عمل خواهند کرد. ما قائل به استقلال قوای مختلف هستیم و هیچ چیزی نباید باعث شود که ما به وظیفه قانونی خود عمل نکنیم.

در وقت مناسب ما هم ایده‌های خودمان را ارائه می‌کنیم و هم فردی که بتواند این ایده‌ها را اجرایی کند. ولی فعلاً باید لایه‌ها را اثبات کنیم و بعداً الل‌ه را درست خواهیم کرد. اول باید بگوییم روحانی برود و بعد از آن اثبات می‌کنیم که چه کسی یا ایده‌ای باشد.

یک اصطلاح معروف هست که می‌گوید «اول چاه را حفر کن بعد منار را بزن»؛ شما نمی‌توانید بدون اینکه ظرفیتی برای جایگزینی داشته باشید و برنامه راه‌تان مشخص باشد از رفتن رئیس‌جمهور حرف بزنید.

برای اینکه به آب برسیم باید اول چاه را حفر کنیم.

حتماً ایده جایگزین و کارآمدی لازم دارید. آن ایده چیست؟

حتماً ایده مناسبی داریم ولی الان از بیان آن معذوریت دارم و نمی‌توانم بگویم ولی حتماً هست.

یعنی فکر کرده‌اید و چیزی مدون و آماده دارید؟

بله، همین‌طور است.

خب امروز چند مسأله مهم داریم. از جمله ماجرای نرخ ارز و بازار آن. همچنین مسأله بورس. ایده شما برای حل این معضلات چیست؟

برای حل اینها ایده‌هایی وجود دارد.

مادنیال حق هستیم به‌دنبال اینکه بدنه اجتماعی را ضعیف کنیم. این دولت یک‌سال دیگر به پایان می‌رسد اما معتقدیم هر روزی که از این دولت می‌گذرد بر تخلفات این دولت افزوده می‌شود و ما هم از حق و حقیقت دورتر می‌شویم و بیشتر کشور ضرر می‌کند. هر روزی که زودتر جلوی این ضرر را بگیریم نفع و سود است.

بعداً استیضاح برای مدتی کشور بدون رئیس‌جمهور خواهد ماند. در این مدت معاون اول مسئولیت امور را برعهده دارد.

با این تغییر هم اتفاقی رخ نخواهد داد.

طبق اصل ۱۳۱ قانون اساسی تنها ۵۰ روز معاون اول می‌تواند مسئولیت دولت را برعهده داشته باشد و بعد از آن باید انتخابات برگزار شود.

آیا شما به هزینه سیاسی و اجتماعی چنین اقدامی هم فکر کرده‌اید؟ در صورت چنین اقدامی ممکن است کشور با تلاطماتی روبه‌رو شود یا حتی خلأ قدرت باعث بروز اغتشاش یا آشوب‌هایی شود. آیا این یک‌سال ارزش چنین اقدامی را دارد؟

مطمئن باشید آب از آب تکان نخواهد خورد. آقای روحانی هیچ بدنه اجتماعی‌ای ندارد و حتی کسانی که حامی او بودند و به او رای دادند هم اکنون از وی حمایت نمی‌کنند.

در آن ۵۰ روزی که ذکر کردید معلوم نیست چه اتفاقاتی می‌افتد و چه هزینه‌هایی به کشور تحمیل می‌شود.

در عوض به‌جای آن ۵۰ روز، ۵۰ سال کشور شرایط بهتری خواهد داشت.

یک سوال مهم که اکنون در مقابل شما و همراهان‌تان وجود دارد اینکه آیا اکنون که به دنبال عزل رئیس‌جمهور هستید آیا ایده مدون و متقنی برای جایگزینی دارید؟ ایده‌ای که بتواند مشکلات کشور را حل کند و پاسخگوی دغدغه‌های مردم باشد؟ یا حتماً اینکه آیا فردی را دارید که بتواند مجری آن ایده‌ها باشد؟

چند امضا لازم دارید تا بتوانید به‌صورت قانونی آن را تحویل هیات‌رئیس‌مجلس داده‌وبه اصطلاح وارد فرآیند قانونی کنید؟ ضمناً چند رای نیاز دارید تا طرح را به تصویب مجلس برسانید؟

حدود ۸۰ امضا لازم داریم یا به‌عبارت دیگر باید یک‌سوم مجلس طرح را امضا کنند. از طرفی دوسوم مجلس که اکثریت مطلق را شامل می‌شوند باید در صحن علنی به این طرح رای دهند تا تصویب شود.

گمان می‌کنید چنین طرحی در شرایط کنونی آنقدر کشش داشته‌و قانع‌کننده باشد که این تعداد حاضر به امضای طرح باشند و اینکه اگر به جریان افتاد، آیا لازم یعنی اکثریت مطلق را به دست خواهد آورد؟

بنده نیک‌بین هستم و تصور این است که این تعداد امضا در مجلس جمع خواهد شد، علاوه‌بر این احتمالاً ۱۸۰ حامی هم خواهد داشت و در مجلس به تصویب خواهد رسید.

هم‌زمان با توثیت شما یکی از اعضای جبهه پایداری هم توثیت مشابهی را منتشر کرد. آیا اعضای جبهه پایداری طرح این طرح هستند یا همراه شما هستند؟

خیر، به‌هیچ‌عنوان. بنده اصلاً با اعضای جبهه پایداری هیچ ارتباطی ندارم.

گمان می‌کنید طی چه زمان بتوانید امضا‌های لازم را جمع‌آوری کنید؟ آیا این زمان نزدیک خواهد بود؟

امیدواریم تا پایان هفته آینده این کار انجام شود.

به‌نظر می‌رسد گاهی اقدامات صرفاً اقتناع بدنه اجتماعی رای‌دهندگان به هر نماینده را هدف قرار داده و نه بیشتر. اکنون این شائبه هم وجود دارد که شما و برخی همراهان‌تان برای راضی کردن بدنه رای خود دست به چنین اقدامی زده‌اید و خیلی هم توجهی به نتیجه‌نداشته‌و می‌گویید هدف هر چه بود، شد یا نشد فرقی نمی‌کند. چنین فرضی را قبول دارید یا می‌خواهید فرای چنین چیزی اقدام کنید؟

جواد نیک‌بین، نماینده کاشمر و از امضا‌کنندگان طرح استیضاح رئیس‌جمهور در مجلس، اولین کسی است که از جمع‌آوری امضا برای عدم کفایت رئیس‌جمهور خبر داده. از همین رو به‌سراغ وی رفتیم تا توضیحات او درباره این طرح، چرایی و نتایج آن را جویا شویم. مشروح این گفت‌وگو در ادامه از نظر می‌گذرد.

|||

علت استیضاح رئیس‌جمهور چیست و ۱۸ بند یادشده در طرح استیضاح شامل چه مواردی است؟

در هفته‌آتی این موارد رسانه‌ای خواهند شد، بنا داریم در هر روزی از هفته آینده چندین‌بار از طرح یادشده را رونمایی کنیم و توضیحات خود را در این خصوص ارائه کنیم.

آیا ممکن است موضوعات تعدادی از این ۱۸ بند را عنوان کنید؟

کلیت ماجرا طرح عدم کفایت سیاسی رئیس‌جمهور است.

خب این موارد بیشتر سیاسی هستند، اقتصادی هستند یا به مسائل دیگر مربوط می‌شود؟

این محورها عمدتاً اقتصادی هستند.

شما شخصاً طراح این استیضاح هستید یا افراد دیگری؟

همراهانی داریم و دوستانی هم هستند.

سوال مشخص بنده این است که طراح اصلی خود شما هستید یا خیر.

به اسم بنده در حال رسانه‌ای شدن است اما افراد متفکری پشت این قضیه هستند.

چند نفر هستید و تاکنون چند امضا برای این طرح جمع‌آوری شده است؟

تا به امروز ۱۵ امضا جمع شده است.